

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

OORDEEL NOOIT TE VROEG

Een magisch realistisch spel met de dood

door

DIRK VERMIERT

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1985

(N° 1422)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste **ACHT** tekstbrochures bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan: **S.A.B.A.M.**

Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes!

© 1985 Toneelfonds J. Janssens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

OORDEEL NOOIT TE VROEG

'een magisch-realistisch spel met de dood'

personen

vader

moeder

sam (oudste zoon)

jan (jongste zoon)

karin (dochter: 22 jaar)

david (haar vriend)

priester

inspekteur

kastelein

café-bezoekers (figuratie)

augustus 1979

E E R S T E B E D R I J F

(een kerkhof. griezelige sfeer. het rommelen van de donder. nu en dan een bliksemschicht. de volledig in het zwart geklede personen rond het open graf verroeren geen vin en staren naar de grond. de in het wit geklede priester steekt fel af tegen deze troosteloosheid. hij prevelt de laatste gebeden, onverstaanbaar. de omstaanders halen gelijktijdig een witte anjer te voorschijn en gooien deze tegelijk in het graf.
dan neemt de priester zijn wijwaterkwast en maakt een kruisteken over het graf. onmiddellijk stijgen dikke rookwalmen op uit het graf. geen van de omstaanders reageert.
langzaam zet de stoet zich in beweging, zich langzaam van het graf verwijderend.)

vader

Niet wenen, moeder. Het is goed zo.

moeder

Waarom zo?

vader

Dat weet niemand.

moeder

Het is niet eerlijk.

vader

Misschien.

(stilte)

sam

Prachtige vertoning.

karin

Hou je bek.

sam

Ma je niet akkoord?

karin

Ik zei: hou je bek.

sam

Hoor eens aan. Ons daretje is op naar teentjes getrept. Een beetje ontroerd of zo door al die scitterende acteursprestaties?

karin

Pas op of ik sla je de tanden uit je bek.

sam

Wat een taal.

vader (die van enige afstand alles volde)

Zwijg, Sam.

sam

Het was maar een grapje.

vader

Hou zulke grapjes voor je.

sam

Ik bedoelde er niets mee.

vader

Weet ik.

karin

Laat toch altijd niet zo op je kop zitten, vader.

sam

Hou je d'er buiten.

vader

Sam.

karin

Zijn stekelige opmerkingen hangen me de keel wit.

sam

Ik laat me door jou de les niet spellen, sletje.

(wil vitalen)

jan (legt zijn hand op sams schouder)

Niet doen.

(sam kijkt zijn jongere broer aan)

sam

Ach.

(saat nonchalant af, een sneemzinnige glimlach speelt op zijn lippen)

karin

Bedankt.

jan

Hij had gelijk.

karin

Wat bedoel je?

(saat af, zonder te antwoorden)

karin

Maar antwoord dan toch, godverdommesse klootzak.

moeder (die nu ook dichterbij komt)

Karin, alsjeblieft, dit is gewijde grond.

karin

Kan mij wat schelen.

(loopt ook af)

vader (terwijl hij zijn vrouw in de armen neemt)

Ze spreekt zichzelf tegen.

moeder

Waarom moet ons dit allemaal overkomen?

vader

Iedereen is een beetje overspannen door de laatste gebeurtenissen.

moeder

Twee op nog geen maand tijd.

vader

Het is moeilijk te geloven. En je vergeet er dan nog één.

moeder

Maar dat was

vader

Ik weet het niet.

moeder

Denk je ?

vader

Ach, vergeet het maar.

(de vrouw begint zachtjes te wenen)

vader

Kom we gaan naar huis.

(af beiden)

(alleen de priester staat nog op het toneel. vooraan het toneel verschijnt een voor het publiek onbekende figuur. zijn breedgerande hoed en opstaande kraag maken hem zo goed als onherkenbaar.)

inspekteur

En?

priester

Met hetzelfde.

inspекteur

Reactie?

priester

Geen enkele.

inspекteur

Iets vreemd opgemerkt?

priester

Ze worden zenuwachtig.

BLACK OUT

1880

(een moderne leefkamer.centraal staat een 'avenue'-haard.in een halve cirkel een grote zitbank.de achterwand is een groot venster dat uitgeeft op de tuin.links twee deuren:de meest achteraan gelegen is de buitendeur,vooraan de deur naar de keuken.tafeltje met telefoon en toebehoren.rechts acater een barmeubel en 4 bar-krukken.midden de deur naar de verschillende slaapvertrekken.vooraan een kast met o.a.radio.)

(de telefoon rinkelt.vader op uit keukendeur,de laatste etensresten wegkauwend.)

vader

Hallo?

.....

Ja,spreekt u met.

.....

Ze is nog niet thuis.

.....

Normaal wel ja,maar blijkbaar vandaag niet.

.....

Geen idee. Zal ik haar vragen terug te bellen?

.....

Ook goed.

.....

Helemaal niet erg. Goedenavond.

moeder (vanuit de keuken)

Wie was het?

vader

David.

moeder

Wat wou hij?

vader

Wat dacht je?

(hij loopt naar de kast en zet de radio aan.zachte muziek.neemt de krant en zet zich bij de haard.)

moeder (op)

Karin blijft toch lang weg.

vader

Dat is toch niet de eerste keer,wel.

moeder

Ze zou toch wel even kunnen bellen.

vader

Dat zou ze kunnen, maar je weet dat ze dat niet doet. Nooit.

(de telefoon rinkelt)

vader

Ik neem hem wel.

Hallo?

.....

Dat is goed. Wees voorzichtig.

(nog voor hij de hoorn neerlegt.)

Karin.

moeder

Je meent het niet.

(legt de hoorn in.)

vader

Toch wel. Ze komt wat later. Overwerken, zegt ze. Een paar belangrijke brieven, of zoiets.

moeder

En je zei niet dat David gebeld heeft.

vader

Niet nodig, die komt vanavond langs.

(hij loopt terug naar de zitbank)

moeder

Karin, bellen? Maak zoiets mee. Ik geloof dat ik nooit uit onze kin-
zal wijsraken.

sam (in de deuropening rechts)

Alsof dat nodig is.

(loopt naar de kast)

En er is wel wat beters op de radio dan deze bullshit.

(draait aan de regelknop)

moeder

Laat dat. Vader nouwt ervan.

vader

Hij doet maar.

moeder

Hij zit de hele dag op zijn luie kont, en dan gaat hij hier nog de wetten stellen terwijl jij na je dagtaak even wil rusten.

(gaat naar sam)

Zet terug die andere post op.

(sam zet ostentatief de radio af)

sam

Zo. Geen ruzie in de familie om een beetje gejangel. Wat een geluk dat we geen TV-toestel hebben.

moeder

Ook goed. Dan kan jij ondertussen even helpen in de keuken.

(ze gaat naar de keuken, sam blijft staan.)

vader

Je hoorde toch wat moeder zei.

sam

Zeker. Maar dat wil niets zeggen.

vader

Als ik jou was zou ik toch maar gaan helpen.

sam

Ik heb geen tijd. Moet nog een paar zéér belangrijke brieven typen.

(wil deur openen maar deze gaat als vanzelf open en jan komt binnen)

vader

Dit vergeef ik je niet, sam.

sam

Je doet maar.

(af)

jan

Wat is er vader?

vader

Ach, niets jongen. Sam heeft weer een rotdag.

jan

Is het dat maar.

moeder (uit de keuken)

Kom je nog, sam. Die spullen hier drogen niet vanzelf.

jan

Ik begrijp het al.

(jan gaat in de keuken)

jan

Ik zal je wel even helpen, mams.

(de deurbel ding-dongt)

vader

'k Doe wel open.

(vouwt de krant samen en gaat naar de voordeur)

off-stage voice

Telegram, meneer.

Als u hier even wil tekenen voor ontvangst.

(hij tekent in het hem toegestoken boek)

Dank u wel, meneer en goedenavond.

(vader sluit de deur, opent het telegram, leest)

vader

Wat heeft dat

(de deur rechts vliegt open en hij stopt snel het telegram in zijn zak)

sam

Voor mij?

vader

Nee.

sam

Pech.

vader

Verwachtte je soms wat?

sam

Niet bepaald.

vader

Vertel op.

sam

Heeft geen belang.

(wil weggaan)

vader

Sam.

(stopt, draait zich om)

vader

Lees dit eens.

(sam leest het telegram.kijkt verbaasd.geschokt.)

sam

Maar dat is jereinste onzin.

vader

Ik hoop dat de schrijver dat ook vindt.

sam

Je moet onmiddellijk naar dat kantoor gaan, en navraag doen.

vader

Dat is totaal overbodig. Zou jij je naam opgeven?

sam

Je hebt gelijk, maar misschien kan een persoonsbeschrijving je helpen.

vader

Ach, kom nou, sam. Een vermomming is makkelijk aan te schaffen, of beter nog, je pikt de eerste de beste belhamel van de straat, stopt hem wat geld in de hand en hij lost dat zaakje wel voor je op. En geen spoor te bekennen.

(sam zet zich neer op de zitbank.)

sam

Dit moet een grap zijn.

vader

Ik betwijfel het.

(nij gaat naar de bar.)

Moet je wat drinken?

sam

Een stevige borrel, graag.

(terwijl nij de glazen vult.)

vader

Het lijkt mij het beste er voorlopig niet te veel aandacht aan te besteden. En misschien hopen wat jij denkt, dat het een grap is.

Alhoewel.

sam

Je gaat dit toch niet in verband brengen met wat hier de laatste tijd is voorgevallen.

vader

En waarom niet?

sam

Dat is toch onzin. Dat is gewoon ... heu ... een speling van het lot. Meer niet.

(vader geeft hem zijn glas.)

vader

Ik wil je maar al te graag geloven.

(ze drinken.)

sam

Ga je het moeder vertellen?

vader

In geen geval.

sam

Dan kan ik hem maar beter zo vlg mogelijk verbranden.

(hij neemt een lucifer, houdt de brief boven de haard en wil de lucifer aanstrijken.)

vader

Niet doen. Je kan nooit weten.

(hij neemt de brief uit sams handen en steekt hem in zijn broekzak.)

sam

Zoals je wil.

(jan komt binnen.)

jan

Zo, jouw werk zit er op.

sam

Zeur niet aan mijn kop.

jan

Jouw humeur is er blijkbaar nog niet op vooruit gegaan.

sam

Ach, jij en je boerenpsalm-ideeën.

(hij staat woedend recht en verdwijnt in de tuin.)

jan

Wat heb ik nou in godsnaam verkeerd gezegd?

vader

Niets, jongen. Zit er maar niet over in.

jan

Mams vertelde dat david langs komt vanavond.

vader

Ja. Hij wou karin spreken of zoiets.

ian

Of zoiets..... (lacht)

vader (schouderophalend)

Ik ben nou eenmaal gezegend met wat men zou kunnen noemen een beeldschone dochter.

ian

Ze zou beslist niet misstaan als 'Playmate of the Year'.

vader

Aardig om te ontdekken dat de jongste zoon ook deze striptverhalen reeds tot zijn maandelijkse lektuur rekent.

ian

Daar is toch niets verkeerd aan, of wel ?

vader

Heb ik toch ook niet gezegd.

(stilte.)

Maar laat moeder het nog niet ontdekken.

ian

Ik pas wel op.

(vader zet opnieuw de radio aan. zet zich neer bij de haard.)

vader

Wat zijn je plannen voor vanavond ?

ian

Als david komt heb ik wel zin in een partijtje kaart.

vader

Geen slecht idee. Tenminste als david'tijd'heeft.

(ze lachen)

vader

En de vierde man ?

ian

Sam is er altijd voor te vinden. Zelfs in zijn slechte dagen.

vader

Jij mag die david wel, niet ?

ian

Gaat wel. Ik vind zijn kleding een beetje te veel van het goede.

vader

Als dat alles is.

jan

En hij draait zo rond karin. Kan zijn handen nauwelijks thuis houden.

vader

Verliefd zijn, jongen, verliefd zijn....

jan

Mij goed. Maar dat hij het dan elders doet, niet waar iedereen bij zit.

vader

Ach, je zal nog wel van mening veranderen. Geloof me.

jan (met een iets van bitterheid in zijn stem)

Je zal wel weer gelijk hebben.

(geluid van sleutel in de deur.karin komt binnen.)

karin

Avond, allemaal.

(ze laat de deur openstaan.)

vader

Sluit de deur, wil je.

karin

Hoeft niet. David komt er zo aan.

(ze gebruikt het engels voor david.)

vader

Aardig van hem om je op te halen.

karin

O ja, de stumperd stond al een uur te wachten. Of hij niets beters te doen had.

jan

Weer niet op je tong gevallen, hé ?

karin (terwijl ze haar jas uitdoet)

Rotdag gehad. Dat is alles.

(David komt binnen.zij vliegt hem om de hals.)

karin

O lieveling, als je wist hoe veel ik je vandaag gemist heb.

(zoent hem hartstochtelijk.)

jan (terzijde naar vader)

Zie je nu.

vader

Beter zo dan ruzie.